Beschouwing Begrotingsraad 6 november 2026

Voor ons ligt de begroting 2026 met een doorkijk naar 2029. Sombere berichten over het ravijnjaar 2026 bleven ons lang achtervolgen. Vele bezuinigingsmaatregelen op alle terreinen zijn voorgesteld, besproken en in grote mate ook doorgevoerd. Dat heeft er toe geleid dat we niet alleen voor 2026 een positief saldo hebben begroot, maar ook t/m 2029 zwarte cijfers schrijven. Echter, dat is nog geen reden tot een hoerastemming. Want het ravijnjaar is, met de huidige wetenschap, in feite alleen maar twee jaar opgeschoven. Want het gat van 2,4 miljard is nu vanuit Den Haag enigszins gedicht, maar dan wel tot 2027. Vanaf 2028 zal het wederom een financiële uitdaging worden om de te verwachtte kloof te dichten.

En voorzitter, financiële uitdagingen blijven er natuurlijk altijd, maar voor Lingewaard.NU is en blijft het één van de belangrijkste facetten om de gemeentelijke lastenstijging voor onze inwoners zo beperkt mogelijk te houden. Dat uitsprekend zien we voor 2026 voor inwoners met een woning met een WOZ waarde van ca 415.000 euro een geschatte woonlast van 1136 euro. Ter vergelijk in gemeente Overbetuwe bedraagt dit 809 euro. Toch iets om over na te denken.

Voor komend jaar zien we een OZB stijging van ruim 7% en een stijging van de afvalstoffenheffing van 17%. Forse stijgingen die bovenop de toch al stevige stijgingen van het levensonderhoud voor onze inwoners komen. En ja, we hebben afgesproken dat de OZB per jaar 1,5% mag stijgen om de extra investeringen die nodig zijn structureel te kunnen dekken. Naast de inflatiecorrectie van 2,7% en de stijging voor huiseigenaren van 0,79% komt dat op een totaal van 5%. De voorgestelde stijging van de OZB voor 2026 bedraagt 7%. Kortom 2% meer als berekend. De oorzaak hiervan wordt toegeschreven aan een nieuwe rekensystematiek om de OZB te berekenen. Dat kan inderdaad zo zijn, maar welke berekening er ook wordt gebruikt het betekent simpelweg een stijging van 2% die niet direct te verklaren is. Het mag duidelijk zijn dat we als Lingewaard.NU daar moeite mee hebben. Deze ontwikkeling zullen we de komende jaren dan ook met volle aandacht volgen.

Want voorzitter, ter vergelijk, de belastingcapaciteit/belastingdruk in Lingewaard is met een begroot percentage van ruim 114% t.o.v. een gemiddelde belastingdruk van alle Nederlandse gemeenten van 101% hoog. We zijn daarmee dan ook beland in de categorie C – het meest risicovol. De komende jaren laat ook geen verbetering zien, sterker nog we zien in 2029 een begrote stijging van de belastingcapaciteit/belastingdruk naar ruim 123%.

Op het gebied van het sociaal domein voorzitter zien we ook een ontwikkeling waar we ons zorgen over maken. Met een begrote stijging in 2026 op het programma sociaal domein van 5,5 miljoen t.o.v. de feitelijk gemaakte kosten in 2024 van 46 miljoen vragen we ons af hoe gaan we deze ontwikkeling op een verantwoorde en beheersbare wijze beteugelen. Uiteraard zal daarvoor de bijdrage vanuit Den Haag omhoog moeten, maar zullen we ook kritisch moeten kijken om, naast de reeds door de raad doorgevoerde bezuinigingen, de lastendruk in toom te houden. Met de komst van en de samenwerking met Inclusio zal er ongetwijfeld een positief effect te verwachten zijn, zowel kwalitatief als financieel door een efficiëntere manier van werken.

Dan voorzitter, willen we als Lingewaard.NU verontwaardiging uitspreken wat betreft de voortgang van het GMP-plus. We zien deze raadsperiode nog weinig terug van de uitvoering van het investeringsplan GMP-plus met het 10 puntenplan wat we in 2022 hebben vastgesteld. Er volgt nu weer een nieuw koersdocument mobiliteit, maar de reeds gemaakte afspraken zien we toch graag z.s.m. uitgevoerd worden. Met daarbij ook nog speciale aandacht voor de wegen rondom Driegaarden 1&1A. De woningbouw is klaar en volgens afspraak zou de ontsluiting gelijk oplopen.

En Voorzitter, in de stukken van het college deze week was te lezen het nadrukkelijke advies vanuit adviesbureau Goudappel om onderzoek te gaan doen naar een robuuste netwerkoplossing rondom Huissen en in het bijzonder nabij Driegaarden 2&3 omdat via bestaande wegen met mogelijke aanpassingen er te weinig effect zal zijn om voldoende bij te dragen aan een degelijke en toekomstbestendige ontsluiting. Het mag duidelijk zijn dat een rondweg wellicht mede een oplossing kan bieden om te komen tot een toekomstbestendige en structurele oplossing voor de ontsluiting van Huissen.

Voorzitter, ook wat betreft het realiseren van woningen voor jongeren zijn we als Lingewaard.NU nog steeds voorstander om te onderzoeken of we het oude OBC gebouw en de Heister, zoals we al eerder hebben gememoreerd in een motie, kunnen ombouwen naar appartementen voor jongeren. Met een bestaand gebouw kunnen we snel aan de slag zodat we sneller woonruimte ter beschikking hebben. We hoeven niet te slopen wat ook weer bijdraagt aan duurzamer bouwen. Deze optie zien we graag meegenomen worden in de ontwikkeling van de plannen over grote opgaven Bemmel. De combinatie huisvesting van jongeren en een woon-zorg combinatie blijft daarmee overeind, maar wel met wat meer snelheid. Jongeren kunnen niet meer wachten!

Voorzitter. Het vergroenen van de kernen in Lingewaard draagt wat Lingewaard.NU betreft ook bij aan een verbetering van de leefbaarheid voor onze inwoners. Daarbij draagt een groene uitstraling van onze kernen ook bij aan een positief visitekaartje van onze gemeente. Voor toeristen zeker aanleiding om onze gemeente met plezier te bezoeken. Voor de kern Angeren, wat ver achter blijft in het aantal m2 groen in het dorpshart t.o.v. andere kernen, hebben we een amendement ingediend om hier een bijdrage aan te leveren om daarmee een inhaalslag te maken. Een amendement wat voortkomt uit een door de raad aangenomen motie uit sept 2022. Angeren Aantrekkelijk kan hiermee een start maken voor de realisatie van een openbaar beleefbaar groenpark. Waarmee we een duidelijke kwalitatieve invulling willen realiseren in vergelijking met de beide begraafplaatsen in het dorp die normaliter meegenomen worden in de berekening van het aantal m2 groen.

Tot slot voorzitter vragen we vanuit Lingewaard.NU nadrukkelijk te kijken naar de handreiking die er vanuit de VNG is gestuurd om de weerbaarheidsdoelstellingen onder de aandacht te brengen. 41 aanbevelingen om, gezien de geopolitieke spanningen, klimaatverandering, kwetsbaarheid van vitale voorzieningen en het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht, actie te ondernemen en als gemeente de verantwoordelijkheid te pakken om dit goed in te bedden in de organisatie en zorg te dragen voor een optimale informatievoorziening naar de inwoners.

Als Lingewaard.NU zullen we de begroting voor 2026 steunen

Gerard Rasing

Fractievoorzitter Lingewaard.NU